ECLI:LV:AT:2018:0905.11091204215.5.L

Lieta Nr. 11091204215
SKK–585/2018
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
LĒMUMS
Rīgā 2018.gada 5.septembrī

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aija Branta,
tiesnese Anita Nusberga,
tiesnese Anita Poļakova

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 26.jūnija lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.februāra spriedumu /pers. B/, personas kods /personas kods/, atzīta par vainīgu Krimināllikuma 125.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 6 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu sods /pers. B/ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 6 mēnešiem 5 dienām un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem.

No /pers. B/ cietušā /pers. C/ labā piedzīti 182,85 *euro*.

No /pers. B/ valsts labā piedzīti procesuālie izdevumi 330,73 *euro* un /pers. C/ izmaksātā valsts kompensācija 1850 *euro*.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.februāra spriedumu /pers. B/ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas par tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanu, kas vainīgās neuzmanības dēļ bija par iemeslu cietušā nāvei.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 26.jūnija lēmumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. B/ apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.februāra spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 26.jūnija lēmumu apsūdzētā /pers. B/ iesniegusi kasācijas sūdzību, lūdzot piemērot nosacītu notiesāšanu. Apsūdzētā uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Krimināllikuma 46.panta otrajā un trešajā daļā noteikto, proti, nepareizi piemērojusi soda noteikšanas vispārīgos principus.

[4.1] Apsūdzētā norāda, ka tiesa nav ņēmusi vērā, ka viņas iepriekšējā sodāmība nav bijusi saistīta ar augstu sabiedrisko bīstamību un miesas bojājumu nodarīšanu kādai personai.

[4.2] Atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulcē par sodu piemērošanas praksi izteiktajiem priekšlikumiem, /pers. B/ norāda, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti par atbildību mīkstinošu apstākli nav atzinusi viņas atzīšanos inkriminēto darbību izdarīšanā. Turklāt apsūdzētā uzskata, ka tiesa nepamatoti atzinusi par atbildību pastiprinošu apstākli noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu alkohola ietekmē, jo lietā nav veikta medicīniskā ekspertīze alkohola klātbūtnes noteikšanai viņas organismā.

[4.3] Pēc apsūdzētās domām, apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā viņas veselības problēmas, kā arī nepieciešamību rūpēties par bērnu – II grupas invalīdu.

Motīvu daļa

[5] Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 26.jūnija lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētās /pers. B/ kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai vai grozīšanai.

[6] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajā un trešajā daļā noteiktajam kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna neizvērtē, taču tās kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, pareizi piemērojusi Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normas, tajā skaitā, nosakot sodu.

[7] Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro un trešo daļu tiesa, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, bet, nosakot soda mēru,– atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus.

Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteikts, ka soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Augstākā tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, kuras spriedumu apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu, noteikusi /pers. B/

sodu atbilstoši Krimināllikuma 35.pantā norādītajam soda mērķim, ievērojot Krimināllikuma 46.pantā norādītos soda noteikšanas vispārīgos principus.

[7.1] Pirmās instances tiesa, nosakot /pers. B/ sodu, analizējusi likumā paredzētos soda veida un mēra kritērijus – noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgās personību, konstatējusi atbildību pastiprinošu apstākli, kā arī to, ka nav konstatējami atbildību mīkstinoši apstākļi. Tiesa atzinusi, ka nozieguma raksturs liecina par augstu sabiedrisko bīstamību, jo /pers. B/ konfliktsituācijas risināšanai dusmu iespaidā pielietojusi nazi, nodarot cietušajam smagus miesas bojājumus, kā rezultātā cietušais miris.

Izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētās personību raksturojošās ziņas, tostarp tās, uz kurām atkārtoti savā kasācijas sūdzībā norādījusi apsūdzētā /pers. B/, tiesa atzinusi, ka sods par izdarīto noziedzīgo nodarījumu /pers. B/ nosakāms brīvības atņemšanas veidā, ka šāds sodu ietekmējošo apstākļu izvērtējums un tiesas atzinums par /pers. B/ nosakāmā soda veidu atbilst Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma prasībām.

Kasācijas sūdzībā izteiktais viedoklis par personību raksturojošo ziņu nepietiekamu izvērtējumu, Augstākās tiesas ieskatā, ir saistītas ar apsūdzētās vēlmi atkārtoti izvērtēt pierādījumus un panākt apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajā daļā noteikto. Sodu ietekmējošo apstākļu izvērtējums, ja abu instanču tiesas nav pārkāpušas likumā noteiktās prasības, neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Pretēji kasācijas sūdzībā apgalvotajam, apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi /pers. B/ nosakāmā soda veida atbilstību Kriminālprocesa likuma 35.panta otrajā daļā norādītajam soda mērķim. Tiesa norādījusi, ka nesamērīgi mīksta soda noteikšana, kas pamatota vienīgi uz apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošo ziņu izvērtējumu, nesasniegs soda mērķi sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, jo šādā gadījumā vainīgā persona netiks pakļauta soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem tādā mērā, kas atbilstu noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam.

Nosakot brīvības atņemšanas soda mēru, tiesa ņēmusi vērā /pers. B/ atbildību pastiprinošo apstākli, to, ka nav konstatēti atbildību mīkstinoši apstākļi, kā arī /pers. B/ veselības stāvokli. Ievērojot minētos apstākļus, tiesa atzinusi, ka apsūdzētajai nosakāms soda mērs virs panta sankcijas minimālās robežas, tādējādi veicinot sodītās personas resocializāciju.

Apelācijas instances tiesa pamatoti secinājusi, ka tādi apstākļi kā apsūdzētās veselības stāvoklis, tas, ka viņai ir dēls, kuram noteikta II invaliditātes grupa, kuri bija zināmi pirmās instances tiesai, nevar būt tiesisks pamats soda mīkstināšanai.

[7.2] Apsūdzētā /pers. B/ kasācijas sūdzībā norādījusi, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti nav atzinusi par atbildību mīkstinošu apstākli viņas atzīšanos izdarītajās darbībās.

Augstākā tiesa šo apsūdzētās argumentu atzīst par nepamatotu un likuma prasībām neatbilstošu.

Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā norādīti apstākļi, kuri obligāti atzīstami par atbildību mīkstinošiem. Savukārt Krimināllikuma 47.panta otrā daļa noteic, ka, nosakot sodu, par atbildību mīkstinošu apstākli var atzīt arī citu ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu saistītu apstākli, kurš šajā likumā nav paredzēts. Tādējādi tiesai, kura izskata lietu pēc būtības, ir tiesības, bet ne pienākums atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli tādu apstākli, kas nav paredzēts Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā. Norāde kasācijas sūdzībā, ka tiesai bija obligāti jāatzīst par atbildību mīkstinošu apstākli apsūdzētās atzīšanās veiktajās darbībās, ir kļūdaina un neatbilst Krimināllikuma 47.pantā noteiktajam, jo atbilstoši Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams apstāklis, kad noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto.

[7.3] Augstākā tiesa atzīst par nepamatotu apsūdzētās /pers. B/ kasācijas sūdzībā norādīto, ka tiesa nepamatoti par atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu atzinusi noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu alkohola ietekmē.

Judikatūrā norādīts, ka ekspertīzes atzinums nav vienīgais pierādījums alkohola ietekmes fakta konstatēšanai. Par alkohola ietekmes pierādījumiem var būt ne tikai ziņas, kas iegūtas Ministru Kabineta noteiktajā kārtībā, bet arī citi Kriminālprocesa likumā paredzētie pierādījumi (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2014.gada 20.maija lēmums lietā Nr. SKK–347/2014 (11181045213)*).

Konkrētajā lietā liecinieku /pers. G/ un /pers. H/ liecības atzītas par tādām, kas pierāda alkohola ietekmes esamību /pers. B/ organismā, tādēļ tiesa pamatoti noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu alkohola ietekmē ir atzinusi par apsūdzētās /pers. B/ atbildību pastiprinošu apstākli. Apelācijas instances tiesas secinājumi nav pretrunā ar likuma prasībām. Turklāt apsūdzētā pirmstiesas procesā un tiesas izmeklēšanā konsekventi liecinājusi, ka brīdī, kad iedūrusi /pers. I/ ar nazi, viņa atradusies alkohola reibumā.

[8] Augstākā tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedumā, kuru apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu, un apelācijas instances tiesas lēmumā detalizēti izvērtēti /pers. B/ sodu ietekmējošie apstākļi, savukārt kasācijas sūdzībā nav norādīti tādi sodu ietekmējošie apstākļi, kurus abu instanču tiesas jau nebūtu ņēmušas vērā. Apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 564.panta prasībām. Iztiesājot lietu, apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, tādēļ apelācijas instances tiesas nolēmums atstājams negrozīts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. pantu, Augstākā tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Rīgas apgabaltiesas 2018.gada 26.jūnija lēmumu, bet apsūdzētās /pers. B/ kasācijas sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese A. Branta

Tiesnese A. Nusberga

Tiesnese A. Poļakova